

Færder
nasjonalpark

Vulkaner, istider og landehevning

Volcanoes, glacial periods
and land rising

www.ferdernasjonpark.no

Skru tiden 300 millioner år tilbake. Da sprakk jordskorpa fra Langesund til Brumundal. Vulkanutbruddene er blant de største i jordas historie.

I dypet størkna flytende stein sakte og dannet en helt spesiell, grov struktur; larvikitt. Bergarten er verdenskjent og Norges nasjonalbergart. Larvikitten kan du se overalt i Moutmarka, særlig ved sjøen der svabergene er nakne.

Omtrent 40 istider gjennom de siste 2,6 millioner år har også satt sine spor. Den siste iskappen var opp mot 3 km tykk, og landet ble presset ned mer enn 200 meter under nåværende havoverflate. Isen dro med seg stein, sand og grus milevis fra innlandet. Steinene slipte og gnagde på fjellet. Landskapet hevet seg sakte da isen smeltet, og steinene som breen fraktet med seg ble liggende igjen som rullesteinområder og morener.

Turn back time about 300 million years. The Earth's crust is fractured from Langesund to Brumundal. The volcanic eruptions are among the largest in the history of the Earth. Deep down in the ground the molten rock solidified, creating a distinctive, rough structure; the larvikite. This rock is world famous and the national rock of Norway. Larvikite can be found all over Moutmarka and is especially visible along the shore where the rock is bare. In the past 2,6 million years there have been around 40 glacial periods. The last continental ice sheet was almost 3 km thick and pushed the land more than 200 m below today's sea level. As the ice moved, rocks, sand and gravel were moved from the inland to the coast, shaping the land along the way. The ice eventually melted, leaving moraines and pebble beaches behind. Free of the ice, the land started rising again.

Under isbreen var trykket høyt, og smeltevann med sand og grus skapte slike "plastiske" former. Skuringsstriper er lett å se der fjellet er nakent. Below the glacier the pressure was high. Water, sand and gravel created these interesting formations that are still visible.

Foto: Erik Bleken

Mange forskjellige bergarter i rullesteinområdene vitner om at de har reist langt med isen. De rødlige steinene med lyse felt er larvikittens dagbergart rombeporfyr. /The pebble beach is made up of stones that travelled with the ice from other parts of the country. The red stones are rhomb porphyry.

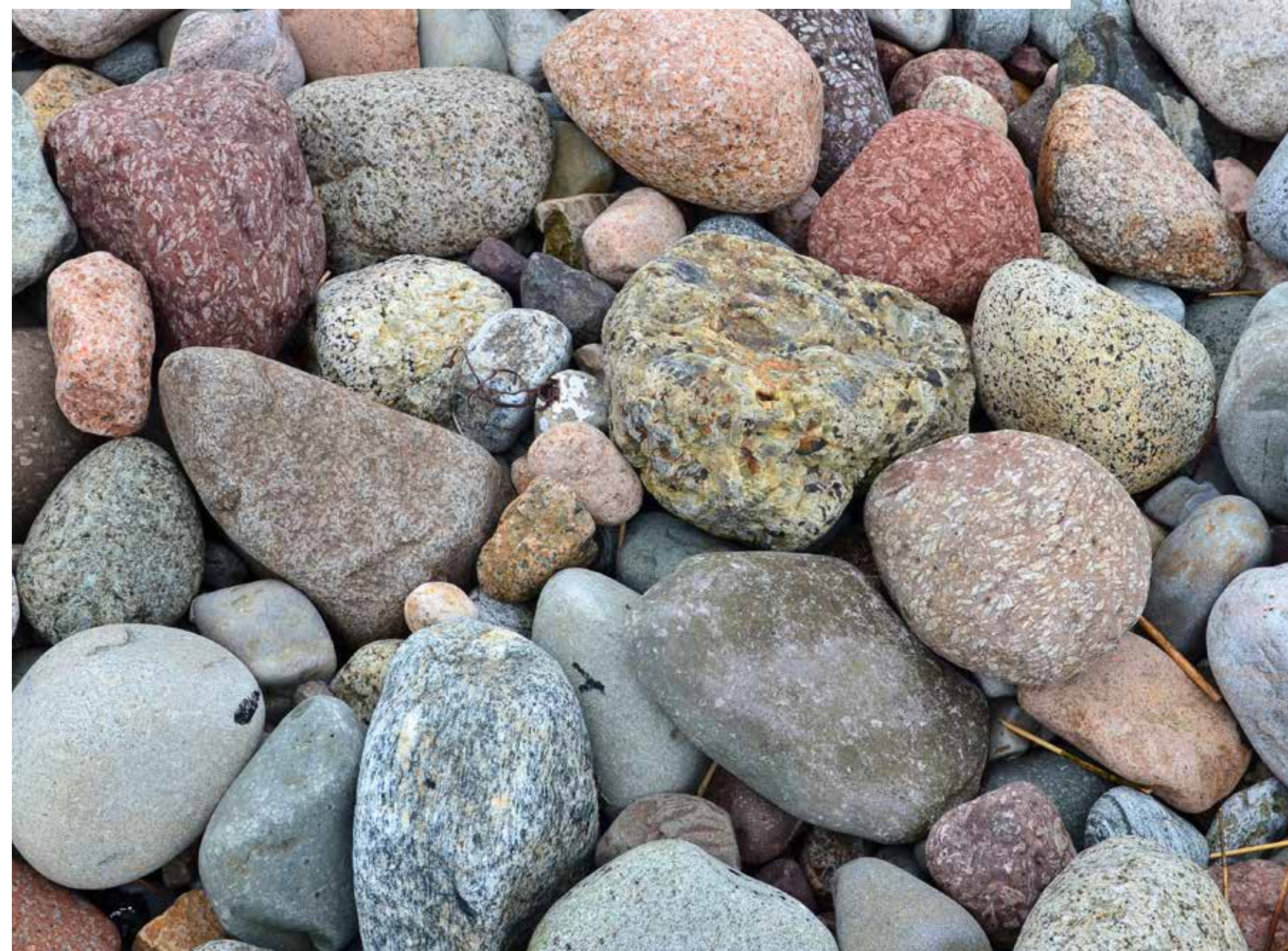

Foto: Erik Tandberg

Slottsplassen
Grunnmuren på Slottet i Oslo er tønbergitt, en rødlig variant av larvikitt. Den kommer fra et brudd på Vestre Bolæren. Part of the Royal Palace in Oslo is made of a red variant of larvikite called tønbergitt.

Larvikitt er grå med noen mørke spetter
Larvikite is gray with some dark minerals.

Foto: Polit Sørensen